

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการศึกษาจริยธรรมระดับอุดมศึกษา. ตอนที่ 1
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.
- . คู่มือครูจริยศึกษาฉบับกรมการศาสนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา,
2520.
- . แนะแนวการปฏิบัติตามคุณธรรม 4 ประการและการปฏิบัติตามคำนิยมพื้นฐาน 5 ประการ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2525.
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. "การประหยัดและออม". ชุดการสอนการปลูกฝัง
และสร้างเสริมคำนิยมพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2526.
- . คู่มือนิเทศการศึกษาวิธีสอนศีลธรรม. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2515.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิผลต่อการเรียน
การสอนจริยธรรม. กรุงเทพฯ : ธนประดิษฐ์การพิมพ์, 2527.
- กิริติ บุญเจือ. ชุดพื้นฐานปรัชญาจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2519.
- คณะกรรมการชมรมพุทธศาสตร์. มงคลชีวิตฉบับธรรมทายาท เล่ม 1 กรุงเทพมหานคร :
นิวไวด์เท็ก, 2527.
- . มงคลชีวิตฉบับธรรมทายาท เล่ม 2 กรุงเทพมหานคร : นิวไวด์เท็ก, 2527.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การ
เกษตรแห่งประเทศไทย, 2525.
- . แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534). กรุงเทพฯ :
ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, ม.ป.ป.

- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือปลูกฝังค่านิยมกลุ่มนักศึกษาการ
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กราฟิคอาร์ต, 2526.
- . วิทยากรกับการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยม. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. หลักสูตรประมวลการสอนวิชาธรรมของโรงเรียนพุทธศาสนา
วันอาทิตย์ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร, 2510.
- ชม ภูมิภาค "การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อส่วนรวม" รวมบทความวิทยุกระจายเสียง
หน้า 50-52, 28 เมษายน 2518.
- ชวาล นพรัตน์กุล และคณะ หลักสูตรอบรมพิเศษวิชาการวัดผลระยะสั้น สำนักทดสอบวิทยาลัย
วิชาการศึกษาประสานมิตร 2514.
- ชำนาญ นิศารัตน์ หนังสือเรียนสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ไทยวัฒนาพานิช 2524.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมกับนักเรียน. สถาบันวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- . และ เข็มเพชร ประจักษ์นิก. จริยธรรมของเยาวชนไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ประคอง กรรณสุด. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร:
ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- ปิ่น มุกกันต์, พ.อ. บันทึกธรรม. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา 2518.
- . คำบรรยายพุทธศาสตร์ เล่ม 3. พระนคร: คลังวิทยา, 2509.
- . ธรรมราชา. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา, 2520.
- ปิ่น มุกกันต์ พ.อ. มงคลชีวิตภาค 2. กรุงเทพมหานคร: คลังวิทยา, 2502.
- แปลก สนธิรักษ์. เพื่อนักศึกษาพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: บรรณาการ, 2500.
- พระราชวรมณี. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพมหานคร:
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2528.
- . พุทธจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.

- พุทธทาสภิกขุ. การสร้างเสริมจริยธรรมแก่เด็กวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, 2521.
- . การศึกษาคืออะไร. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, 2517.
- . แต่ ปุชนิยมบุคคลของโลก. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, 2533.
- . เป้าหมายของชีวิตและสังคม. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, 2529.
- วิทย์ วิศทเวทย์ และ เสฐียรพงษ์ วรรณปก หนังสือเรียนสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย อักษรเจริญทัศน์. 2524, 84 หน้า.
- ละเมียด ลิมาอักษร "ประชาธิปไตยในโรงเรียน" ประชาศึกษา 11 : 6 - 16 มิถุนายน 2517.
- ศึกษาริการ, กระทรวง. คู่มือจริยศึกษา โรงพิมพ์การศาสนา 2520, 110 หน้า.
- . คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร: กระทรวง, 2529.
- . คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพมหานคร: กระทรวง, 2530.
- . แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย โรงพิมพ์ศาสนา 2523, 157 หน้า.
- . แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพมหานคร: ยูไนเต็ดโปรดักชั่น. ม.ป.ป.
- . กรมวิชาการ. "แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534). กรุงเทพมหานคร: กระทรวง, 2529.
- . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ: ครูสภา, 2522.
- . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา, 2525.
- สนิท สมัครการ. สังคมและวัฒนธรรมไทย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- ระวี ภาวิไล. อุดมคติและแนวทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและเอกลักษณ์ของคนไทย. รายงานการประชุมทางวิชาการครั้งที่ 4 พฤษภาคม 2516. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาริการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เศ. 2518.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 4

กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์. 2531.

———. พ.ศ.2530 กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, 2531.

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. แนวสอนวิชาจรรยา. โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2504.

สาโรช บัวศรี. "การฝึกความรับผิดชอบ." สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย.

กรุงเทพมหานคร: บรรณาการพิมพ์, 2505.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาราชวิทยาลัย

ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2527.

สุชา และ สุรางค์ จันทน์เอม. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์แพรวพิทยา, 2518.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ รายงานผลการประชุมปรับปรุงแผนและทิศทางการ

การทำงาน 21 ตุลาคม 2525 ณ สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม ม.ป.ป.

สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, "แนวการสอนจริยศึกษาเรื่องความกตัญญูกตเวที"

คู่มือครูจริยศึกษาภาคปฏิบัติเรื่องแนวการสอนจริยศึกษา 2520, 77 หน้า.

สนั่น สมิตร. วินัยเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยของชาติ. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์คุรุสภา, 2505.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงาน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช,

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ธรรมานุกรม กรุงเทพมหานคร: มหามกุ-

ราชวิทยาลัย, 2515.

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส นวโกวาท กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

มหาจุฬาราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2525.

———. พุทธศาสนสุภาษิต เล่ม 1 กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2526.

บทความ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. "แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย." การประชุมทาง

วิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย. 23-27 มกราคม 2523. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.

- กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ. "รายงานสถิติคดีอาญาที่วราชอาณาจักร ปี 2531." 2532. (อัสสำเนา)
- โกวิท ประวาลนฤกษ์. "พัฒนาการของจริยศึกษา." เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 1-5. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบลิ๊ก, 2528.
- ชัยพร วิชาวุธ. "แนวคิดและพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรม." วารสารครุศาสตร์ 1 (กรกฎาคม 2525): 22-43.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. "การเสริมสร้างจริยธรรมแก่นักเรียน : ฐานะหน้าที่ของครูทุกฝ่าย ในโรงเรียน." วารสารแนะแนว 18, 3(มิถุนายน-กรกฎาคม 2527): 11-17.
- เทพศิริ ศิริวิโรจน์. "การพัฒนาคุณธรรมเด็ก." วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 9(5), 2522: 38.
- ปฏิเวธ ชินวงศ์. "ก้าวใหม่ของชมรมครูศีลธรรมแห่งประเทศไทย" เสียงปลุก ปีที่ 14 ฉบับที่ 47 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2533: 8-9.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. "การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต." วารสารครุศาสตร์ 12, 1(กรกฎาคม-กันยายน 2526): 1-3.
- . "การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต." วารสารครุศาสตร์ 12(กรกฎาคม-กันยายน 2526): 6.
- เปรม ติณสูลานนท์. "นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล พล.อ.เปรม." ข่าวครูสภา กรกฎาคม 2526: 1-12.
- พัทธา สายหู. "หลักการทางจริยธรรม วัฒนธรรม และข้อคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตร." ใน ประมวลบทบรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ชุดที่ 2 ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ, 2519.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. "พระบรมราโชวาทแก่ที่ประชุมพุทธศาสนาที่วราชอาณาจักร." ครั้งที่ 36 ณ พุทธสถาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (อัสสำเนา) พฤศจิกายน 2532: 23.
- . "พระบรมราโชวาทในพิธีทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ของ 5 สถาบัน." เดลินิวส์ 4 ตุลาคม 2532.

- พระมหาดรณรงค์ จิตตโสภโณ. "วิธีสอนพระพุทธเจ้า." ในกรมการศาสนา ฝ่ายศาสนสถาน-
ศึกษา กองศาสนศึกษา. เอกสารเกี่ยวกับการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวัน
อาทิตย์ทั่วราชอาณาจักร ประจำปี 2523. ม.ป.ท., ม.ป.ป. (อัครสาเนา)
- . "ความหมายของจริยธรรม." แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2533: 10.
- มาโนช ตันชวณิชย์. "ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตของชาติ." คุรุปริทัศน์
9(กันยายน 2523): 41-48.
- เมธี ปิลันธนานนท์. "การสอนจริยศึกษาในโรงเรียน." คุรุปริทัศน์ 7(มกราคม 2525):
55-59.
- ระวี ภาวิไล. "จริยธรรมในสังคมไทย." วารสารการศึกษาแห่งชาติ 5(มิถุนายน-
กรกฎาคม 2522): 52-57.
- . "อุดมคติและแนวทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของ
สิ่งแวดล้อมและเอกลักษณ์ของบ้านเมืองไทย." รายงานการประชุมทางวิชาการ
ครั้งที่ 4 พฤษภาคม 2516 กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์เศศ, 2518.
- วีระ บำรุงรักษ์. "ค่านิยมพื้นฐานกับการพัฒนาประเทศ." วารสารวัฒนธรรมไทย 21,
7(กรกฎาคม 2525): 31-38.
- สงบ ลักษณะ. "การศึกษาและพัฒนาจริยธรรมไทย." วารสารการวัดผลการศึกษา 2524,
29-57.
- สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย. "ศาสนากับการแก้ไขปัญหาสังคม." รายงาน
การสัมมนาผู้นำศาสนาในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี. 2525.
- สาโรช บัวศรี "จริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน." รายงานการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับ
จริยธรรมไทย 22-27 มกราคม 2523. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.

สุนทรีย์ ไคมิน และ สนิท สัมครการ. "เครื่องมือในการสำรวจวัด" รายงานการวิจัยค่านิยม และระยะค่านิยมไทย. สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2522.

แสง เสนาณรงค์. "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาประเทศ." วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ กรกฎาคม 2514: 1-12.

อวย เกตุสิงห์. "จริยศึกษาจะสัมฤทธิ์สมบูรณ์ได้อย่างไร." ใน ประชุมทางวิชาการเรื่อง พระพุทธศาสนากับการศึกษาในประเทศไทย กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. 2513: 127-131.

อดิศักดิ์ ทองบุญ. "การสอนจริยศึกษาแก่เด็ก." คุรุปริทัศน์ฉบับความรู้เกี่ยวกับเด็ก. 2522: 60-62.

อำนวยการ ทะพินค์แก และ ชยันต์ วรรณะภูติ. "จริยธรรมในสังคมไทย ในทัศนะของนักการศึกษา." วารสารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 5 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2522).

วิทยานิพนธ์

กษิมาดา วิริยะ. "การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่อง การพึ่งตนเอง ความ ชยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8. "วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.

เกษณี สร้อยระย้า. "การศึกษาพัฒนาการด้านจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระราชราษฎร์อุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร เรื่องจริยธรรมที่จำเป็นต่อการ พัฒนาบุคลิกภาพวิชาสังคมศึกษา." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521.

โกเศศ ดวงอินทร์. "ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝัง จริยธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กทม." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์- มหาวิทยาลัย, 2527.

จรีพันธ์ พิกข์. "จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านนาสาร จังหวัด สุราษฎร์ธานีที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์." ปริญญาบัตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

- ชฎาพร กัชรรัชเสีयर. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร," วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามศีลห้าตามคำรายงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 6." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชา สาร์ตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ชุตินาถ รัตนจรณะ. "การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีใน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร." ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- ชูชัย สมितिโกร. "ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อตนเองของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ญาดาพนิต นิเมกุล. "การสำรวจมิติกระบวนการสร้างสรรค์จริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในแหล่งชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.
- บุญยศศักดิ์ แววกักดี. "การรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยี-และอาชีวศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- บุปผา นวลละออ. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาจริยธรรม." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ปวีธาน นุ่มศิริ. "การนำเสนอโปรแกรมการสอดแทรกจริยธรรมในการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ปิ่นสุวรรณ เตสยานนท์ การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการประหยัดและออม การมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2526, 185 หน้า อัดสำเนา.

- รัตนา ฉากสลัก. "การเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- วิเชียร พงษ์ประเสริฐ. "ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร." ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- วิระวรรณ อามระดิษ. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย." ภาควิชามัธยมศึกษา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- วิวัฒน์ อัคราณิชย์. "ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- ศิวพร ชาญนิต. "ความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สมโชค พูลนวม. "ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523.
- สมบูรณ์ โพธิ์งาม. "การสำรวจมิติกระบวนการสร้างสรรค์ต่อจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในแหล่งด้อยพัฒนาของกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.
- สำราญ นิลทอง. "เรื่องความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจริยธรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ในจังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2526." ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- อุทุมพร โกลลวรธนะ. "ความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับความรู้ด้านจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

เอนก ศิลปนิลมาลัย. "การพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจรรยาวิชาในระดับประถมศึกษา."

วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ภาษาอังกฤษ

Books

- Bandura, Albert. Social Learning Theory. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall 1977.
- Brown, Roger. Social Psychology. New York: Free Press, 1965.
- Bull, Norman J. Moral Education. London: Routledge & Kegan Paul, 1965.
- Emile, Durkheim. Selection from His Work. New York: Thomas Y. Crowell Company, 1969.
- Good Carter V. Dictionary of Education. 3rd. New York: McGraw-Hill Book Co., 1973.
- Flippo Edwin B. Management : a Behavioral Approach. Allyn and Bacon, 1966.
- Funk and Wagnalls. New Standard Dictionary of the English Language. V. 2 New York, Funk and Wagnalls, 1961.
- Henry bosley Woolf. Webster's Dictionary. Massachusetts : Gand C Merriam Company 1967.
- Skinner Burrhus F. Beyond Freedom and Dignity. New York, Alfrud A. Knoop, 1971.
- Yamane', Taro Statistics-An Introductory Analysis 2nd (ed). Tokyo : John Weatherhill, Inc, 1970.

Articles

Hoffmann M.L. "Development of Moral Thought Feeling and Behavior."

American Psychologist 10 (1979): 958.

Kohlberg Lawrence. Development of Moral Character and Moral Ideology

in Hoffmann M.L. and L.W. Hoffman (eds.) 1964 Review of

Child Development Research. Vol.I. Hartford, Connecticut:

Connecticut Printers Inc.

———. "The Cognitive Development Approach to Moral Education."

Phi Delta Kappan. 10(June 1975): 673.

Abstracts

Lewis, Christine Lynne. "The Relationship of Moral Development and

Cognitive Development within Gifted Students Examined in
the Light of the Variables of Sex, Socioeconomic Status."

Dissertation Abstracts International. 42(June, 1982): 5088-A.

Morehead, Michael Anthony, "A Study of Missouri Public Secondary

School Principals' Values and Their Commitment to Transmit
Those Values." Dissertation Abstracts International.

Vol.39 No.10 (April 1979) 5767-A - 6370-A.

Osakwe, Vincent Chukwuka. "Moral Education: Discussion Skills for a

Beginning Experience in the Use of Kohlberg's Stage-
Developmental Model (For Nigerian Secondary School Teacher)."

Dissertation Abstracts International. 42(November, 1981):

2056-A-2057-A.

Romeo, John Edward. "The Effects of Cognitive Moral Development

Instruction on Moral Development Scores of Parochial High
School Students." Dissertation Abstracts International

Vol.49.No9. (March 1989): 2595-A.

- Schneider, Barry Howard. "An Elaboration of the Relationship Between Parental Behavior and Children's Moral Development." Dissertation Abstracts International 39(January 1979): 1152-A.
- Schwenker, Elaine Wiley Anderson. "Teacher Conceptions of Student Responsibilities Strategies to Enhance it, and Their Relationships to Student Behavior." Dissertation Abstracts International. 48(November 1987): 1113-A.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์	ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมรา รอดดารา	โรงเรียนสาธิตมัธยมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงษ์	รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. อาจารย์ สมศักดิ์ สินธุเวชอยู่	นักวิชาการวัดผล กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ
5. ดร. พระศรีปริยัติบดี	วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัย

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร

1. โรงเรียนสตรีวิทยา
2. โรงเรียนศึกษานารี
3. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
4. โรงเรียนหอวัง
5. โรงเรียนสายน้ำผึ้ง
6. โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม
7. โรงเรียนศรีอยุธยา
8. โรงเรียนมัธยมดุสิตาราม
9. โรงเรียนปากน้ำวิทยาคม
10. โรงเรียนประดู่ในทรงธรรม
11. โรงเรียนอินทาราม
12. โรงเรียนมัธยมบึงทองหลาง
13. โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ
14. โรงเรียนทวิธาภิเศก
15. โรงเรียนราชบพิธ
16. โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ศธ ๑๘๑๖/๑๖๑๑

กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 103๑๑

29 มกราคม 2533

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย
เรียน

ด้วย นางสาว จันทนี ทุมไฉลิต นิสิตปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง "การศึกษาความเข้าใจ
ทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร" ในการนี้ นิสิตมีความ
ประสงค์จะขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการ
ทำวิจัย

กองการมัธยมศึกษาพิจารณาแล้ว เห็นว่าการทำวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ใน
การสอนวิชาสังคมศึกษา สมควรให้การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิระ บุญยะนิवास)

หัวหน้าฝ่ายบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 รักษา

ราชการแทนผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา

ฝ่ายมาตรฐานโรงเรียน

โทร. 2828466

ภาคผนวก ง

ขอบเขตของจริยธรรม

ขอบเขตของเนื้อหาสำหรับการวิจัยนี้

หัวข้อจริยธรรม	ข้อที่	จำนวน
1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง	1, 23, 33, 40, 54	5
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม	4, 15, 26, 46, 57	5
3. ความมีวินัย	9, 21, 30, 44, 50	5
4. ความซื่อสัตย์สุจริต	6, 18, 28, 36, 52	5
5. ความกตัญญูทักท้วง	8, 19, 29, 32, 51	5
6. การประหยัด	3, 25, 35, 41, 45	5
7. การเสียสละ	7, 14, 17, 37, 42	5
8. การรู้จักสร้างความสำเร็จในชีวิตของตนเอง	2, 13, 24, 34, 60	5
9. การเคารพในความคิดเห็นของตนเอง และผู้อื่น	11, 22, 47, 53, 58	5
10. ถ้าทำความดีต่อต้านความไม่ดี	10, 20, 31, 38, 49	5
11. การไม่เบียดเบียนและก่อความเดือดร้อน ให้แก่ตนเองและผู้อื่น	5, 16, 27, 43, 48	5
12. ความอดทน	12, 39, 55, 56, 59	5

ภาคผนวก จ

ความหมายและพฤติกรรมของจริยธรรมทั้ง 12 ด้าน

ความหมายและพฤติกรรมของจริยธรรมทั้ง 12 ด้าน ในแบบสอบ

คุณลักษณะจริยธรรม	ความหมายและพฤติกรรม
ความรับผิดชอบ	<p><u>ความหมาย</u></p> <p>ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น</p>
ความรับผิดชอบต่อตนเอง	<p><u>พฤติกรรม</u></p> <p>ดูแลตนเองให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง เช่น กินอาหารถูกส่วน ออกกำลังกาย พักผ่อนเพียงพอ ฝึกอบรมให้เกิดคุณธรรมในจิตใจ ประกอบอาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร ขยันศึกษาเล่าเรียน แสวงหาความรู้</p>
ความรับผิดชอบต่อสังคม	<p>ปฏิบัติตามตามกฎหมาย</p> <p>เสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา ในการพัฒนาสังคม ใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนฯ โดยสุจริตและเที่ยงธรรม รักษาสาธารณสมบัติมิให้เสียหายหรือถูกทำลายไป ช่วยเหลือและป้องกันภัยพิบัติที่เกิดแก่ชุมชน เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม ฯลฯ</p>
ความมีวินัย	<p><u>ความหมาย</u></p> <p>ความมีวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม</p>

คุณลักษณะจริยธรรม	ความหมายและพฤติกรรม
	<p><u>พฤติกรรม</u></p> <p>ปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับของสถานที่ต่าง ๆ ปฏิบัติตามศีล 5</p>
ความซื่อสัตย์สุจริต	<p><u>ความหมาย</u></p> <p>ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น</p> <p><u>พฤติกรรม</u></p> <p>ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว ไม่ใช่อำนาจ ทำประโยชน์ส่วนตัว ไม่ทำการฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่คิดทรยศต่อประเทศชาติ ประพฤติตรงไปตรงมาไม่คิดคดต่อผู้อื่น</p>
ความกตัญญูกตเวที	<p><u>ความหมาย</u></p> <p>ความรู้สึกนึกคิดในอุปการะคุณ หรือบุญคุณที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมีต่อเรา และมีการแสดงออกและตอบแทนบุญคุณ</p> <p><u>พฤติกรรม</u></p> <p>แสดงความเคารพนับถือ ยกย่อง เชิดชู ผู้มีพระคุณ ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณ ในคราวที่ผู้มีพระคุณเดือดร้อน เชื้อฟุ้งคำสั่งสอนของบิดามารดา ครูบาอาจารย์ เลี้ยงดูบิดามารดาในยามชรา รักษาพยาบาลเมื่อเวลาป่วยไข้ ส่งเสริมให้บิดามารดาทำความดี เช่น บำเพ็ญทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บิดามารดาที่ล่วงลับไปแล้ว ช่วยเหลืองานของโรงเรียน อุปถัมภ์โรงเรียน ให้ความเคารพสักการะองค์พระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตามพระบรมราโชวาทของพระมหากษัตริย์</p>

คุณลักษณะจริยธรรม	ความหมายและพฤติกรรม
การประหยัด	<p><u>ความหมาย</u></p> <p>การใช้สิ่งทั้งหลายพอเหมาะพอควรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ไม่ยอมให้มีส่วนเกินมากนัก รวมทั้งการรู้จักยับยั้งความต้องการ ให้อยู่ในกรอบและขอบเขตที่เหมาะสม</p> <p><u>พฤติกรรม</u></p> <p>ใช้จ่ายทรัพย์สินเท่าที่จำเป็นให้สมควรแก่สภาพ บุรณะของเก่าอันควรบุรณะ ให้กลับใช้ประโยชน์ใหม่ ดับไฟดวงที่ไม่ต้องการใช้ ใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศ</p>
การเสียสละ	<p><u>ความหมาย</u></p> <p>การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้าย ให้ตนเองด้วย</p> <p><u>พฤติกรรม</u></p> <p>พัฒนาสถานที่สาธารณะ ช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์ งานกุศลต่าง ๆ ให้คำแนะนำที่ดี ถูกต้อง เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นและหมู่คณะ แบ่งปัน เครื่องอุปโภค บริโภค ให้แก่ผู้ขาดแคลน ทำบุญตักบาตร ให้อภัยในความผิดของผู้อื่น</p>
การรู้จักสร้างความสำเร็จในชีวิตของตนเองและสังคม	<p><u>ความหมาย</u></p> <p>การทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเรียน การทำงาน ให้ได้ผลดี มีความก้าวหน้า</p>

คุณลักษณะจริยธรรม	ความหมายและพฤติกรรม
	<p><u>พฤติกรรม</u></p> <p>พอใจ รักใคร่ ในการเรียนการทำงานของตน ชยันหมั่นเพียรในการทำงาน ฝึกฝนเอาใจใส่ในงานที่ทำเสมอ ไตร่ตรองพิจารณาดูงานที่ทำ และตรวจสอบผลงานที่ทำ เพื่อจะได้แก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น</p>
<p>การรู้จักเคารพใน ความคิดเห็นของตน และผู้อื่น</p>	<p><u>ความหมาย</u></p> <p>การสำนึกในสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคของบุคคล ไม่ว่าจะ จะเป็นตนเองหรือผู้อื่น เป็นการยอมรับสติปัญญาของผู้อื่น เท่า ๆ กับ ของตน เป็นคนมีเหตุผล ใจคอหนักแน่น ไม่หลงตนเอง</p> <p><u>พฤติกรรม</u></p> <p>แสดงความคิดเห็นของตนเองในที่ประชุม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อย่างตั้งใจ ไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อน หรือลูกน้อง ฯลฯ ปรึกษาหารือบุคคลอื่นในเรื่องต่าง ๆ ใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ผู้อื่นแสดง ความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ</p>
<p>กล้าทำความดีต่อ ต้านความไม่ดี</p>	<p><u>ความหมาย</u></p> <p>กล้าทำในสิ่งที่ดี ทำในสิ่งที่ถูกต้อง และต่อต้านการกระทำ ในสิ่งที่ตนเห็นว่าผิด โดยไม่เกรงกลัวต่อภัยอันตรายใด ๆ</p> <p><u>พฤติกรรม</u></p> <p>(ทหาร) อาสาสมัครไปรบในสงคราม (แพทย์ พยาบาล) ที่ อาสาสมัครไปรักษาพยาบาลผู้ป่วยตามชายแดน หรือแหล่งสมรภูมิ ส่งเสริมสนับสนุนคนที่ทำงานด้วยความซื่อตรง ต่อต้านข้าราชการ, ส.ส. ที่ทำการฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือขายเสียงด้วยการลงข่าว บทความ ต่าง ๆ ต่อต้านคนที่ขายยาเสพติดหรือผิดกฎหมาย ด้วยการแจ้งแหล่ง แก่เจ้าหน้าที่</p>

คุณลักษณะจริยธรรม	ความหมายและพฤติกรรม
<p>การไม่เบียดเบียน และก่อความ เดือนร้อนให้แก่ผู้อื่น</p>	<p><u>ความหมาย</u> ไม่ทำการกตัญญู ช่มเหงให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย ไม่ สบายกาย ไม่สบายใจ</p> <p><u>พฤติกรรม</u> ไม่ทำร้ายร่างกาย บุคคล สัตว์ ไม่หลวกลวง ช่มชู้ ยักยอก ฉ้อโกง ปลอมแปลง ทรัพย์สินของผู้อื่น ไม่พูดโกหก คำหยาบ ส่อเสียด กระทบกระทั่ง แยกตัวบุคคลอื่น ไม่พูดยุยงให้คนแตกความสามัคคีกัน ไม่เขียนบัตรสนเท่ห์ใส่ความบุคคลอื่น ไม่ขายของเกินราคา</p>
<p>ความอดทน</p>	<p><u>ความหมาย</u> ความอดทนต่อสภาพแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ บุคคล พยายาม ทำความดี พยายามกระทำการต่าง ๆ ไม่ให้ตกไปที่ชั่วที่เสื่อม พยายาม ทำให้ตนเองเจริญขึ้น</p> <p><u>พฤติกรรม</u> ขยันทำงานสม่ำเสมอทุกฤดูกาล ไม่ว่าจะฤดูร้อน ฝน หนาว เมื่อมีการ เจ็บป่วย ไม่แสดงอาการให้มากเกินสาเหตุ เมื่อมีใครมากล่าววาจา เสียดสี กระทบกระทั่ง ประชดประชัน รู้จักรงับใจได้ ไม่ได้ตอบ</p>

ภาคผนวก ฉ

แบบสอบความเข้าใจทางจริยธรรม

แบบสอบความเข้าใจทางจริยธรรม

ตอนที่ 1 นักเรียนเรียนอยู่ในชั้น

- () มัธยมศึกษาปีที่ 4
- () มัธยมศึกษาปีที่ 5
- () มัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ทับลงบนตัวอักษรใน
กระดาษคำตอบ

1. พฤติกรรมของบุคคลใดแสดงถึงความรับผิดชอบต่อตนเองมากที่สุด
 1. เมื่อมีสุขทำงานผิด รับผิดชอบ
 2. มีโชคตั้งใจทำหน้าที่ให้สำเร็จ
 3. พรพรรณมาทำงานก่อนเวลาเสมอ
 4. มีชัยตั้งใจทำงานให้หัวหน้าพอใจเสมอ
 5. เมื่อมีดีได้รับงานมาจะศึกษาถึงวิธีการทำงานก่อน
2. พฤติกรรมของบุคคลใดเป็นการเสริมสร้างกำลังใจในการทำงานให้เกิดความเพียรยิ่งขึ้น
 1. สำนวณปริมาณงานของผู้อื่นมาใช้เป็นเป้าหมายของตน
 2. นึกถึงความก้าวหน้าของตนเองและผู้อื่นเปรียบเทียบกัน
 3. เปรียบเทียบประสิทธิภาพการทำงานของตนเองในแต่ละวัน
 4. ปรับปรุง-ตำหนิตนเองเมื่อทำงานไม่ได้ตามเป้าหมาย
 5. เปรียบเทียบประสิทธิภาพการทำงานของตนเองกับผู้อื่นเป็นประจำ
3. คำพังเพยที่ว่า "เห็นช้างชี่ ชี้อย่างช้างสาร" แสดงถึงอะไร
 1. การไม่รู้จักประมาณตน
 2. การทำสิ่งต่าง ๆ โดยขาดความยั้งคิด
 3. การเป็นคนไม่มีความมั่นใจในตนเอง
 4. การทำกิจกรรมทุกอย่างตามอย่างผู้มีอำนาจ
 5. การทำสิ่งต่าง ๆ โดยเอาแบบอย่างจากบุคคลที่เหนือกว่าตน

4. ข้อความใดกล่าวไม่ถูกต้อง
 1. ความรับผิดชอบเป็นความผูกพันที่จะทำหน้าที่ให้สำเร็จ
 2. การฝึกความรับผิดชอบให้ได้ผลดี ควรเริ่มฝึกตั้งแต่เป็นเด็กเล็ก
 3. ความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝนด้วยตนเอง
 4. ถ้ามีความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าตนเองแล้ว ชีวิตจะมีความสุข
 5. "มีเหตุคว่น เหตุร้าย แจ้งให้ตำรวจรู้" เป็นความรับผิดชอบทางสังคม
5. กรณีใดไม่ถือว่าเป็นการเบียดเบียน
 1. เลี้ยงม้าไว้ลากรถ
 2. เลี้ยงสุนัขไว้เฝ้าบ้าน
 3. ปลุกต้นไม้ลำไปในบ้านคนอื่น
 4. เล่นกีฬาในบ้านเสียงดัง ไปถึงนอกบ้าน
 5. พนักงานบริษัท ฤดี จำกัด เดินทางเป็นประจำ
6. พฤติกรรมของบุคคลใดที่แสดงว่า มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อเพื่อนอย่างเหมาะสม
 1. เมื่อเพื่อนทำผิดกฎหมายร้ายแรง นายดำให้กำลังใจแก่เพื่อนให้ทำความดีทดแทน
 2. เมื่อเพื่อนทำผิดกฎหมายร้ายแรง นายแดงวางตัวเป็นกลางไม่เข้าข้างเพื่อน ไม่ซ้ำเติมเพื่อน
 3. เมื่อเพื่อนทำผิดกฎหมายร้ายแรง นายฟ้าหาทางช่วยเหลือให้เพื่อนพ้นผิด ด้วยการให้สินบนเจ้าพนักงาน
 4. เมื่อเพื่อนทำผิดกฎหมายร้ายแรง นายเขียวแนะนำและช่วยเหลือให้เพื่อนต่อสู้คดีอย่างตรงไปตรงมา
 5. เมื่อเพื่อนทำผิดกฎหมายร้ายแรง นายม่วงแนะนำให้เพื่อนหาทนายที่มีความสามารถ เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปคดีจากหนักเป็นเบา
7. กรณีใดเป็นการช่วยเหลือบุคคลที่เดือดร้อนที่สมควรกระทำอย่างยิ่ง
 1. นานสมิต ทนความแค้นคดียุติในศาลให้จำเลย
 2. นายรักษา รับจ้างสอนหนังสือให้คนตาบอดและปัญญาอ่อน
 3. นานสาคร คิดวิธีกำไรจากการทำธุรกิจให้นางราตรี
 4. นานสกลิต เล่าความจริงที่เห็นมาให้พนักงานสอบสวนฟัง เพื่อให้ผู้ต้องหาพ้นมลทิน
 5. นางสมศรี เป็นหมอดูที่แนะนำทางการดำเนินชีวิตให้แก่ลูกค้า

8. หลังจากที่เจ้าชายสิทธัตถะ ทรงตรัสรู้คุณธรรมสัมมาสัมโพธิญาณเป็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ทรงตัดสินพระทัยที่จะไปแสดงธรรมโปรดอาหารดาบสและอุกดาบส แสดงว่าพระองค์ทรงเป็นบุคคลอย่างไร
1. มีความเสียสละ
 2. รำลึกถึงผู้มีพระคุณ
 3. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง
 4. มีความรับผิดชอบต่อสังคม
 5. มีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น
9. นายศุภรักษ์มีกิจธุระจำเป็นต้องเดินทางโดยรถไฟ และต้องซื้อตั๋วในเวลาอันจำกัด ขณะนั้นใกล้เวลารถไฟจะออกแล้ว แต่มีคนเข้าคิวซื้อตั๋วยู้งานจำนวนมาก นายศุภรักษ์เห็นว่าถ้าคอยเข้าแถวต่อไปคงไม่ทันแน่ แต่นายศุภรักษ์ไม่ยอมลัดคิว จึงรีบไปขึ้นรถโดยยอมเสียค่าปรับการที่นายศุภรักษ์ทำเช่นนี้ แสดงว่านายศุภรักษ์เป็นคนอย่างไร
1. เคารพกฎเกณฑ์
 2. เสียสละเพื่อส่วนรวม
 3. เห็นแก่ตนเองมากกว่าเห็นแก่ส่วนรวม
 4. เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าเห็นแก่ตนเอง
 5. ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อบุคคลอื่น
10. สมบัติเห็นนักเรียนโรงเรียนหนึ่งหนีโรงเรียน และพากันไปที่วัดสีโกเรค เขาจึงได้ห้ามปรามและตักเตือนนักเรียนกลุ่มนั้นให้สำนึกตัวและนำไปส่งที่โรงเรียน พฤติกรรมของสมบัติ แสดงว่าเขามีจริยธรรมด้านใด
1. ความเสียสละ
 2. รู้จักผิดชอบชั่วดี
 3. ต่อต้านสิ่งที่ผิด
 4. มีจิตสำนึกต่อความดี
 5. ความรับผิดชอบต่อหมู่คณะ

11. มานิตไม่เห็นด้วยกับเพื่อน ๆ ในห้องที่เรียไรเงินซื้ออุปกรณ์ในการจัดป้ายนิเทศ "วันพ่อ" ที่ห้องเรียน เขาเสนอว่าโรงเรียนมีงบประมาณอยู่แล้ว ดังนั้นโรงเรียนจะต้องรับภาระเรื่องการเงิน แต่เพื่อน ๆ ทุกคนตกลงที่จะช่วยกันออกเงินดังที่เคยทำมาเมื่อครั้งก่อน เมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน มานิตจึงไม่ออกเงิน กรณีดังกล่าว แสดงว่ามานิตเป็นบุคคลอย่างไร
1. มีวินัยในตนเอง
 2. รับผิดชอบต่อตนเอง
 3. ชื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง
 4. เคารพความคิดเห็นของตนเอง แต่ไม่ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น
 5. ผิดหลักการเคารพความคิดเห็นของตนเองและบุคคลอื่น
12. พฤติกรรมของบุคคลใดแสดงถึงความอดกลั้น
1. แต่งทหนิวเมื่อยังไม่ถึงเวลาพักรับประทานอาหาร
 2. ชาวกำลังเกี่ยวข้าวในนา ท่ามกลางแสงแดดที่ร้อนระอุ
 3. เหลืองทนกับความหนาวจัดที่โรงเรียนเพราะไม่มีเงินซื้อเสื้อกันหนาว
 4. คำกำลังข่มความเจ็บปวดโดยไม่แสดงอาการออกมาให้ผู้อื่นรู้
 5. เขียวกำลังระงับความโกรธที่เพื่อนพูดว่าเป็นคนขี้ขลาด
13. พฤติกรรมของบุคคลใดไม่ใช้การสร้างความสำเร็จในชีวิต
1. พุทธชาติ มักสอบถามจากผู้มีประสบการณ์
 2. มะลิ ทำงานให้หัวหน้างานพอใจ
 3. ลำดวน พยายามทำงานที่ทำ แม้ว่าจะงานนั้นจะหนักและยากมาก
 4. กุหลาบ หมั่นพิจารณาสิ่งที่บกพร่องในการทำงานของผู้อื่น
 5. บุณนาค ทำงานที่ตนถนัดและมีความสามารถ
14. บุคคลใดเป็นผู้ที่เสียสละอย่างสูงในการรักษาเอกราชของประเทศ
1. นายเขียว เป็นพลทหารในจังหวัดแห่งหนึ่ง
 2. นายเหลือง เป็นตำรวจชายแดนในท้องที่ทุรกันดาร
 3. นายฟ้า ได้รับเลือกเป็นลูกเสือชาวบ้านดีเด่น เนื่องจากให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี

4. นายแดง ถูกจับไปเป็นเชลยของผู้ก่อการร้าย ถูกทรมานเพื่อให้บอกที่อยู่ของค่ายทหาร นายแดงไม่ยอมบอก
 5. นายชมพู ถูกจับเพราะไปเข้ากับผู้ก่อการร้ายหลายปี จากนั้นได้กลับใจช่วยตำรวจ โดยบอกความลับของผู้ก่อการร้าย
15. พฤติกรรมของบุคคลใด แสดงถึงความไม่รับผิดชอบต่อสังคม
1. วิโรจน์ อุปสมบทเมื่ออายุย่างเข้าปีที่ 21
 2. วิเวก เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเห็นแก่อำมีสสินจ้าง
 3. วินิจ ขอผ่อนผันเวลาการคัดเลือกทหาร เนื่องจากกำลังศึกษาอยู่
 4. วิบูลย์ แจกใบปลิวโฆษณาสินค้าให้แก่ประชาชนที่เดินผ่านไปมาย่านบางลำพู
 5. สมพร เสียภาษีย้อนหลังให้แก่กรมสรรพากรเป็นเวลา 6 เดือน
16. การกระทำของบุคคลใด ไม่จัดอยู่ใน "การเบียดเบียนผู้อื่น"
1. นายแดง เป็นคนที่พูดจาไม่เหมาะกับบุคคลและกาลเทศะ
 2. นายฟ้า เป็นพนักงานบริษัทที่มาทำงานสายเป็นประจำ
 3. นายส้ม เป็นคนที่ชอบยืมเงินผู้อื่นบ่อย
 4. นายขาว ขอคำแนะนำเรื่องการทำงานจากหัวหน้างานเป็นประจำ
 5. นายดำ เป็นเจ้าหน้าที่อำเภอซึ่งเลือกให้บริการเฉพาะผู้ที่คุ้นเคยกับตนเท่านั้น
17. ครูประจำชั้นมอบหมายให้นักเรียนในห้องแบ่งกลุ่มเพื่อจัดป้ายนิเทศในโอกาสวันแม่ วินิจไม่ยอมเข้าร่วมกลุ่มและไม่ยอมจ่ายเงินค่าอุปกรณ์ นักเรียนมีความคิดว่าการกระทำดังกล่าวนี้ ตรงกับข้อใด
1. เรื่องที่ทำอาจจะ เป็นเรื่องที่วินิจไม่สนใจ
 2. วินิจเห็นแก่ตัว ไม่ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ
 3. วินิจไม่มีความเสียสละต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นเสียงส่วนใหญ่
 4. กลุ่มที่ครูแบ่งให้อาจจะไม่ยุติธรรม เพราะคนเก่งไปอยู่ร่วมกัน
 5. เป็นเพียงกิจกรรมของห้อง ไม่ใช่กิจกรรมของโรงเรียน ทำแล้วไม่มีใครเห็น
18. นายศุภชัย เป็นบุคคลที่ไม่ใช้อำนาจหน้าที่การงานของตนไปเบียดบังเอาผลประโยชน์ส่วนตัว แสดงว่า เขาเป็นบุคคลอย่างไร
1. มีความซื่อสัตย์
 2. มีความอดกลั้น

3. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง
 4. มีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น
 5. เสียสละประโยชน์ส่วนตัว
19. พฤติกรรมของบุคคลใด เป็นการแสดงความกตัญญูทวดเวที่ต่อบุพการีที่ดีที่สุด
1. สารีกา ตักบาตรอุทิศส่วนกุศลให้แก่พ่อแม่ที่ล่วงลับไปแล้ว
 2. มาลี จัดงานรดน้ำดำหัวพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์
 3. มานิจ พาสมาชิกในครอบครัวไปไหว้สุสานบรรพบุรุษทุกปี
 4. มาลัย นำของขวัญไปมอบให้แก่พ่อแม่ในวันปีใหม่
 5. ศรีนิตย์ ชักจูงพ่อแม่ของตนซึ่งไม่สนใจการทำงาน ศิล ภาวนา ให้สามารถตั้งมั่นอยู่ในทาน ศิล ภาวนาได้
20. ในคืนวันเพ็ญเดือน 6 ก่อนพุทธศักราช 45 ปี เจ้าชายสิทธัตถะทรงอธิษฐานพระทัยว่า แม้เลือดเนื้อในร่างกายของเราจะเหือดแห้งไปเหลือแต่หนังเอ็น และกระดูกก็ตาม เกิดถ้ายังไม่บรรลุนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณจะไม่เลิกละความเพียรเด็ดขาด และในที่สุดทรงบรรลุธรรมตามที่ได้ทรงตั้งปณิธานไว้ การกระทำของพระองค์แสดงถึงคุณธรรมใด
1. ความอดกลั้น
 2. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
 3. นึกถึงผลประโยชน์ของผู้อื่น
 4. แน่วแน่ในการทำสมาธิ
 5. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ของตน
21. พรณวดิตั้งใจไว้ว่า ถ้าทำการบ้านที่ได้รับมาไม่เสร็จจะไม่ดูทีวี วันหนึ่งครูให้การบ้านมามากแม้พรณวดิจะรีบทำการบ้านจนกระทั่งถึงเวลาดูทีวีรายการที่ตนชอบมากการบ้านก็ยังไม่เสร็จ แต่พรณวดิก็ยังคงทำการบ้านต่อไปจนเสร็จ จึงไม่ได้ดูรายการทีวีที่ตนชอบในวันนั้น การกระทำของพรณวดิแสดงว่าเป็นคนอย่างไร
1. มีความอดกลั้น
 2. รู้จักประมาณตน
 3. รักษาคำมั่นสัญญา
 4. มีระเบียบวินัยในตนเอง
 5. ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน

22. พฤติกรรมของบุคคลใดที่แสดงว่า "เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น"
1. สมพร เชื่อฟังคำตักเตือนของสมนึก
 2. การะเกด ยอมปฏิบัติตามความคิดของธีระนุช
 3. สมคิด ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีตำแหน่งสูงกว่าตน
 4. สมนึก ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน ๆ และยินยอมปฏิบัติตามทุกอย่าง
 5. สมศรี ตั้งใจรับฟังเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้อื่นแนะนำ
23. การที่นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง เพราะรัฐมนตรีร่วมรัฐบาลบางคนฉ้อราษฎร์-บังหลวงแสดงว่านายกรัฐมนตรีมีคุณธรรมใด
1. ชื่อสัตย์ต่อตนเอง
 2. ชื่อสัตย์ต่อผู้อื่น
 3. เสียสละ
 4. รับผิดชอบต่อหน้าที่
 5. วินัย
24. กรณีใดเป็นลักษณะเบื้องต้นที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในกิจการต่าง ๆ
1. มาลี มีความสนใจ พอใจในกิจการนั้น
 2. มีชัย ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ในงาน
 3. มีศักดิ์ มีความพยายามในการปฏิบัติงานนั้นสม่ำเสมอ
 4. นัสดา มีความรู้ ความสามารถในงาน
 5. อนุชา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อจะได้ทราบข้อบกพร่องของตน
25. พฤติกรรมของบุคคลใด แสดงถึงความมั่งคั่ง
1. บุปผา พยายามซื้อของใช้ด้วยวิธีผ่อนส่ง
 2. ครุณี ชยันทำงานเพื่อเก็บเงินให้ได้มากที่สุด
 3. ดวงใจ รับประทานอาหารวันละมื้อ เพื่อลดการใช้จ่าย
 4. สายนิล พยายามหาทางซื้อของที่ลดราคาเพื่อจะได้ราคาถูก
 5. สุดสวย ไม่ใช่จ่ายเงินในการเที่ยวเตร่กับเพื่อน แต่จะใช้เฉพาะการกินอยู่เท่านั้น

26. ถึงแม้เป็นวันหยุด แต่มันก็เต็มใจมาร่วมงานพัฒนาสาธารณประโยชน์กับเพื่อน ๆ แสดงว่าเขาเป็นบุคคลอย่างไร
1. รับผิดชอบต่อตนเอง
 2. รับผิดชอบต่อหน้าที่
 3. รับผิดชอบต่อบุคคล
 4. รับผิดชอบต่อสังคม
 5. รับผิดชอบต่อจิตใจ
27. นายชจร กักตุนน้ำตาลทรายไว้ในโกดัง เพื่อขายเก็งกำไร พฤติกรรมของนายชจรเข้าลักษณะใด
1. วางแผน เพราะน้ำขึ้นต้องรีบตัก
 2. อวดทน มีความอดทนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ
 3. เห็นแก่ตัว เบียดเบียนผู้อื่นในทางไม่ถูกต้อง
 4. โหดเหี้ยม หากทางร้ายในทางไม่ถูกต้อง
 5. รับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อเก็บเงินไว้สร้างฐานะ
28. คำพังเพยที่กล่าวว่า "ชื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน" มีความหมายตรงกับข้อความใด
1. คนชื่อจะมีเงินทองมาก
 2. คนชื่อจะได้รับความไว้วางใจ
 3. คนชื่อจะมีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย
 4. คนชื่อจะประสบความสำเร็จในการทำงาน
 5. คนชื่อจะมีเพื่อนฝูงมาก
29. บุคคลใดที่สำคัญในบุญคุณคนอื่น
1. ยายใจ เป็นนักเรียนที่ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด
 2. ใจนุช ใช้หนี้เงินกู้ธนาคารตามกำหนดเวลา
 3. ใจศรกาญญ คิดอยู่เสมอว่าสมศรีเคยให้เงินตน
 4. สมพงษ์ จำได้ว่าบุญยืนเคยเป็นเพื่อนนักเรียนของตน จึงให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี
 5. สายใจ ให้เงินและของขวัญแก่คนชรา ที่บ้านพักคนชราบางแคในวันปีใหม่

30. การที่ประชาชนบางกลุ่มเรียกร้องสิทธิเสรีภาพเกินขอบเขต ฝ่าฝืนกฎข้อบังคับเข้าทำนอง "ใช้กฎหมายข่มขู่กฎหมาย" แสดงว่าขาดความสำนึกด้านใด
1. ความมีวินัย
 2. ความอดทน
 3. ความสามัคคี
 4. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
 5. ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น
31. พฤติกรรมของบุคคลใดที่ไม่จัดเป็นการ "ต่อต้านความไม่ดี"
1. คัดค้านการสูบบุหรี่ในรถประจำทาง
 2. มรณัส คัดค้านเรื่องการปลุกผีในภาคเหนือ
 3. ร้อยตำรวจเอก ยุทธศักดิ์ ไล่จับโจรปล้นร้านทองจนตัวเองถูกยิงบาดเจ็บ
 4. รักษาติ เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่เปิดโปงการฉ้อราษฎร์บังหลวงของคณะรัฐมนตรีอย่างตรงไปตรงมา
 5. สมนึก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคฝ่ายค้าน คัดค้านแนวนโยบายในการบริหารประเทศของรัฐบาล
32. การกระทำใดเป็นการตอบแทนบุญคุณศาสนาที่ไม่เหมาะสม
1. ทำบุญตักบาตรเฉพาะวันเกิด
 2. ปฏิบัติสมาธิภาวนาเฉพาะวันพระ
 3. เรียกรับเงินทำบุญทอดผ้าป่า
 4. สร้างโบสถ์เพื่อจะได้จาริกชื่อไว้
 5. ทำบุญเลี้ยงพระโดยแจ้งรายการอาหารแก่พระก่อน
33. พฤติกรรมของบุคคลใดแสดงถึงความรับผิดชอบในหน้าที่มากที่สุด
1. สุโข แนะนำให้วางแผนงานก่อนลงมือทำ
 2. สโมสร แนะนำให้ใช้เงินงบประมาณที่ได้รับไปอย่างประหยัด
 3. ณรงค์ แนะนำลูกน้องพิจารณาตรวจสอบงานที่ทำทุกระยะถ้าผิดจะได้รับแก้ไข
 4. กัญญา แนะนำว่าถ้าทำงานเกิดขัดข้องหรือทำไม่ได้ ให้รีบมาปรึกษาตนได้ทันที
 5. สำราญ แนะนำให้ลูกน้องพยายามประสานงานกับผู้ร่วมงานให้ตื้อย่ำให้มีภาระแตกแยกกัน

34. วิจิเป็นชาวสวนส้มที่มีสวนขนาดเล็ก เขาจะนำส้มของตัวเองและรับส้มของคนอื่น ๆ ไปขายที่ตลาดทุกวัน จนต่อมาสามารถขยายสวนส้มเป็นขนาดใหญ่ เขาได้รับเลือกเป็นชาวสวนตัวอย่าง และเป็นหัวหน้ากลุ่มชาวสวน เขาได้ช่วยให้เพื่อนชาวสวนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น กรณีใดที่วิจิควรได้รับการยกย่อง
1. การเป็นผู้มีความเสียสละ
 2. การเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร
 3. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่
 4. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลอื่น
 5. การรู้จักสร้างความสำเร็จในอาชีพ
35. โดยสาระจริง ๆ แล้ว ที่อยู่อาศัยซึ่งเป็น 1 ใน 4 อย่างของปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์มิได้เพื่อบำบัดความหนาวร้อน บรรเทาอันตรายอันจะเกิดจากดินฟ้าอากาศและภัยต่าง ๆ ดังนั้นเราควรสร้างบ้านโดยใช้ทุนรอนและเวลาให้เหมาะสม สมจิตต์คำนึงถึงเรื่องดังกล่าวในการสร้างบ้าน แสดงว่าสมจิตต์เป็นบุคคลอย่างไร
1. ตระหนี่
 2. มัธยัสถ์
 3. อุดหนุน
 4. มีวินัยในตนเอง
 5. เคารพความคิดเห็นของตนเอง
36. ถ้าคนในสังคมต้องการความรัก ความสามัคคี ความอบอุ่นใจต่อกัน ควรจะต้องมีจริยธรรมใดไว้ประพฤติดุปฏิบัติ
1. ความกตัญญูทตเวที
 2. ความมัธยัสถ์
 3. ความซื่อสัตย์
 4. ความรับผิดชอบ
 5. ความมีเหตุผล
37. พฤติกรรมของบุคคลใด เป็นการเสียสละที่มีค่าสูงในทางจริยธรรม
1. บุญมี บริจาคดวงตาให้แก่สภากาชาด
 2. นิพนธ์ สมิครเป็นทหารพรานไปประจำชายแดน

3. บุญสิน ไปปลอบขวัญและมอบของขวัญให้แก่ทหารตำรวจชายแดนเนื่องในวันเกิด
 4. บุญนำ รีบไปบริจาคโลหิตให้แก่โรงพยาบาลที่ต้องการโลหิตด่วน หลังจากทราบจากทางทีวี
 5. บุญช่วย แนะนำแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องแก่กลุ่มผู้หลงผิดจนกลับใจได้
38. กรณีใดเป็นการ "ต่อต้านความไม่ดี" มากที่สุด
1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคัดค้านเรื่องการขึ้นค่าโดยสารรถไฟ
 2. นักหนังสือพิมพ์ลงข่าวการขึ้นราคาสินค้า
 3. นักการเมืองฝ่ายค้านโจมตีการบริหารงานรัฐบาล
 4. ตำรวจจับกุมผู้ค้ายาเสพติด
 5. รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขเร่งรัดเรื่องการป้องกันโรคเอดส์
39. นายสมชาย ถิ่นดอนตู อายุ 60 ปี เป็นชาวนาแห่งภาคอีสาน เขายึดอาชีพนี้ตั้งแต่อายุ 20 ปี ทุกวันเขาจะออกไปทำนาตั้งแต่เช้าตรู่ และกลับค่ำตลอดระยะเวลา 40 ปี เขาตั้งใจทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ไม่ว่าจะเป็นฤดูกาลใด พฤติกรรมของนายสมชาย แสดงว่าเขาเป็นบุคคลอย่างไร
1. มีความอดทน
 2. มีวินัยในตนเอง
 3. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง
 4. มีความรับผิดชอบต่อสังคม
 5. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน
40. พฤติกรรมของบุคคลใดแสดงถึงความไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่
1. กัปตันประกาศสละเรือเมื่อเรือล่ม โดยตนเองเป็นผู้ลงจากเรือก่อน
 2. ประธานกรรมการธนาคารลาออก เนื่องจากเกิดปัญหาขัดแย้งกับคณะผู้ร่วมงาน
 3. นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง เพราะได้รับการโจมตีจากสื่อมวลชนว่าไม่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจ
 4. หัวหน้ากองประกาศจะลาออกจากตำแหน่ง ถ้าพบว่ามีการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกิดขึ้นในกองของตน
 5. รัฐมนตรีสังกัดพรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจบางอย่างของนายกรัฐมนตรี

41. พฤติกรรมของบุคคลใดแสดงถึงความมีธยัสถ์
1. แดง สวมใส่เสื้อผ้าประเภทซีกแล้วไม่ต้องรีด
 2. ดำ ปิดไฟฟ้าที่ไม่ต้องการใช้
 3. เขียว งดใช้ไฟฟ้าทุกดวงในบ้านตอน 6 โมงเย็น-ทุ่มหนึ่งทุกวัน
 4. ขาว เตือนเพื่อนร่วมห้องในหอพักให้ปิดไฟฟ้าทุกครั้งที่เห็นเพื่อนเปิดไฟฟ้าทิ้งไว้
 5. ฟ้า พยายามใช้ไฟฟ้าให้น้อยดวงที่สุด แม้เวลาทำงานก็จะเปิดไฟฟ้าน้อยดวงจนแสงสว่างแทบจะไม่เพียงพอ
42. ถ้านักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของส่วนรวมทุกครั้ง ผลที่นักเรียนจะได้รับสูงสุดคืออะไร
1. มิมิตรสหายมาก
 2. ได้รับความไว้วางใจ
 3. เป็นที่รักของคนทั่วไป
 4. เป็นคนที่มีคุณค่าในสังคม
 5. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต
43. ผู้ที่เบียดเบียนผู้อื่นทางวาจา ทำให้แตกความสามัคคีกัน คนประเภทนี้เข้าลักษณะใดมากที่สุด
1. ม้องปากแตก
 2. ลี้นตะวัตถึงใบหู
 3. ยุให้รำ ตำให้รั่ว
 4. ปลาหมอตายเพราะปาก
 5. ละเลงขนมเบื้องด้วยปาก
44. นายสมนึกถูกตำรวจจับและยึดใบขับขี่ เนื่องจากจอดรถในที่ห้ามจอด นายสมบุรณ์เพื่อนของนายสมนึกรับอาสาว่าจะไปเอาใบขับขี่คืนให้โดยไม่ต้องเสียค่าปรับ เพราะสารวัตรใหญ่ในท้องที่นั้นเป็นญาติของตน แต่นายสมนึกกลับบอกนายสมบุรณ์ว่าตนยินดีเสียค่าปรับ นายสมนึกจึงไปเสียค่าปรับให้แก่ทางราชการไป 300 บาท การกระทำของนายสมนึกแสดงถึงคุณธรรมข้อใด
1. ความมีระเบียบวินัย
 2. กล้าทำความดี ต่อต้านความไม่ดี
 3. ความเสียสละ
 4. การรู้จักเคารพความคิดเห็นของตนเอง
 5. การไม่เบียดเบียนบุคคลอื่น

45. ข้อความใด เป็นลักษณะของการใช้เงินที่ถูกรวิธี
1. เงินทองที่หามาได้ ควรใช้แต่ที่จำเป็น
 2. เงินทองเป็นของนอกกาย ไม่ตายก็หาใหม่ได้อีก
 3. เงินทองเป็นของหายาก ควรเก็บสะสมไว้เพื่ออนาคต
 4. เงินทองเป็นของมีค่า เมื่อหามาได้ควรนำมาใช้ให้น้อยเก็บไว้ให้มาก
 5. เงินทองเป็นของแลกเปลี่ยน เมื่อหามาได้ก็ควรนำมาใช้เพื่อตนเองและสังคม
46. นายดำ ทำสวนเงาะอยู่บริเวณทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ขณะที่การทำสวนกำลังได้ผลดี ทางกรมได้ประกาศขอเวนคืนที่ดินบริเวณนั้นเพื่อสร้างสวนสาธารณะ โดยทางการจะหาที่ดินทำกินให้ใหม่และชดเชยค่าเสียหายให้ตามสมควร ชาวสวนอื่น ๆ ที่โดนเวนคืนที่ดินต่างก็ไม่ยอมอพยพและได้ชักชวนนายดำให้ร่วมประท้วง แต่นายดำไม่ยอมร่วมมือด้วยและยินยอมอพยพออกจากบริเวณนั้นแต่โดยดี จากเหตุการณ์นี้แสดงว่า นายดำเป็นบุคคลอย่างไร
1. มองการณ์ไกล
 2. เชื้อมั่นในตนเองสูง
 3. ชื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่
 4. เห็นแก่ตนเองมากกว่าเห็นแก่หมู่คณะ
 5. เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
47. กรณีใดที่แสดงว่า เป็นการไม่เคารพในความคิดเห็นของบุคคลอื่น
1. นายสมเจตน์ เป็นบุคคลที่เคารพในความคิดเห็นของตนเอง
 2. นายสุชาติ ยอมรับฟังข้อเสนอนะเฉพาะของเพื่อน ๆ ตนเท่านั้น
 3. นายวิสิทธิ์ รับข้อเสนอนายวิเวก แต่ไม่ยอมปฏิบัติตาม
 4. นายสมพร กินผลไม้ที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศว่ามีสารพิษ
 5. นายสมยศ ปล่อยให้ลูกน้องออกเรือหาปลา ทั้งที่กรมอุตุฯพยากรณ์อากาศให้ระวังพายุ
48. กรณีใดถือว่า เป็นการเบียดเบียนซึ่งผิดหลักการทางพุทธศาสนามากที่สุด
1. ตักลูกน้ำมาให้ปลากิน
 2. เลี้ยงม้าไว้ลากรถ
 3. เลี้ยงจรเข้ไว้ในฟาร์ม
 4. นำกระต่ายมาทดลองทางวิทยาศาสตร์
 5. ใช้กรงสำหรับตักหนูเป็นประจำ

49. กรณีใดที่จัดว่า เป็นการต่อต้านความไม่ได้อย่างเหมาะสม

1. เมื่อเห็นคนกำลังขโมยเหรียญในตู้โทรศัพท์ รีบเข้าไปจับกุมทันที
2. เมื่อเห็นคนกำลังขโมยเหรียญในตู้โทรศัพท์ รีบเข้าไปตักเตือนให้เลิกทำผิด
3. เมื่อเห็นคนกำลังขโมยเหรียญในตู้โทรศัพท์ รีบแจ้งสื่อมวลชนทันที
4. เมื่อเห็นคนกำลังขโมยเหรียญในตู้โทรศัพท์ รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ
5. เมื่อเห็นคนกำลังขโมยเหรียญในตู้โทรศัพท์ บอกเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงให้ทราบ เพื่อจะได้ช่วยกันจัดการทันที

50. ในการแข่งขันกีฬาของโรงเรียน กองเชียร์ของโรงเรียนแพดจ์ศึกษาได้เชียร์เยาะเย้ย ลากกลางกองเชียร์ของโรงเรียนสมานมิตรศึกษา ซึ่งแข่งขันแพ้ ดังนั้นกองเชียร์ของโรงเรียนสมานมิตรศึกษา จึงยกพวกมาดักทำร้ายกองเชียร์ของโรงเรียนแพดจ์ศึกษาจนได้รับบาดเจ็บหลายคน การกระทำของโรงเรียนสมานมิตรศึกษา แสดงว่าขาดสิ่งใด

1. วินัย
2. ความเสียสละ
3. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลอื่น
4. ความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น
5. ความสามัคคีต่อหมู่คณะ

51. นายสมชายเป็นบุคคลที่มีความภูมิใจในชาติตระกูลของตน และสำนึกอยู่เสมอว่าถึงแม้พ่อแม่จะมีฐานะยากจนและตระกูลต่ำ แต่ก็ประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเลี้ยงดูลูกอย่างดีตามกำลังของตน เขาจึงพยายามทำงานด้วยความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริตเพื่อนำเงินรายได้มามอบให้แก่พ่อแม่ทุกเดือน การกระทำเช่นนี้แสดงให้เห็นคุณธรรมของนายสมชายในเรื่องใด

1. ความเป็นผู้รู้จักเหตุ
2. ความเป็นผู้รู้จักผล
3. ความเสียสละ
4. ความกตัญญูกตเวที
5. การสร้างความสำเร็จในชีวิต

52. คำกล่าวที่ว่า "เลี้ยงช้าง กินขี่ช้าง" แสดงว่าขาดความสำนึกด้านใด

1. ความเสียสละ
2. ความซื่อสัตย์
3. ความมรรยาธ
4. ความตระหนี่
5. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

53. กรณีใดที่แสดงว่า เคารพความคิดเห็นของตนเอง

1. นายคำคัดค้านการอภิปรายของนายเขียวในขณะที่นายเขียวกำลังพูดอยู่ เนื่องจากข้อมูลไม่ตรงกับของตน
2. นายขาวไตร่ตรองแล้วเห็นว่าความคิดเห็นของคนอื่นดีกว่าของตน แต่ก็ยังต้องทำตามความคิดเห็นของตน
3. นายฟ้า สำนึกอยู่เสมอว่า ความคิดเห็นของตนมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าความคิดเห็นของผู้อื่น
4. นายแดงมีความมั่นใจในเรื่องที่ตนออกความคิดเห็นว่าถูกต้อง และดีกว่าของคนอื่นอย่างแน่นอน เนื่องจากเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขานั้น
5. นายเหลืองได้เตรียมข้อมูลมาพร้อม จึงพูดด้วยความกล้าหาญและมั่นใจว่าความคิดเห็นของตนนั้นถูกต้อง

54. การกระทำใด แสดงถึงความรับผิดชอบต่อตนเองมากที่สุด

1. สุรพล มาโรงเรียนส่วนใหญ่จวนเวลาจะเข้าแถวเสมอ
2. จริยา รวบรวมสมุดการบ้านของเพื่อน ๆ ส่งครูเป็นประจำ
3. ดนุพล ติด ร ภาษาอังกฤษ เนื่องจากไม่ส่งงาน ต่อมาจึงได้พยายามปรับปรุงตนเอง
4. กิตติมา ไม่รับประทานอาหารตอนเย็นในขณะนี้ เพราะต้องการลดน้ำหนักตามคำแนะนำของแพทย์
5. สมภพ กำลังศึกษาคณะนิติศาสตร์ เป็นผู้ที่สนใจไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการ กทม.

55. แดงกับดำ เป็นนักกีฬาที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน วันหนึ่งมีการแข่งขัน แดงชนะ ดำโกรธมาก กล่าวหาว่ากรรมการตัดสินไม่ยุติธรรม การกระทำของดำแสดงว่าขาดคุณธรรมด้านใด
1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
 2. ความรับผิดชอบต่อสังคม
 3. ความเสียสละ
 4. ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น
 5. ความอดทนอดกลั้น
56. พฤติกรรมของบุคคลใดสำคัญอย่างมากที่จะทำให้การทำงานสำเร็จ
1. เกล็ดดาว มีความอดทนในการทำงาน
 2. นที มีความจริงใจต่อบุคคลอื่น
 3. ธารทิพย์ มีการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นประจำ
 4. สายรุ้ง รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน
 5. น้ำเพชร มีการประสานงานกับบุคคลอื่น
57. พ่อค้าส่งสินค้าออกของไทยบางคนปลอมปนสินค้าส่งออก จนทำให้ต่างประเทศไม่เชื่อถือสินค้าไทยและงดซื้อ ทำให้เกิดผลเสียหายแก่เศรษฐกิจส่วนรวมของชาวไทยเป็นอันมาก พ่อค้าพวกนี้ขาดความสำนึกด้านใด
1. ความรู้จักประมาณ
 2. ความมีระเบียบวินัย
 3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
 4. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
 5. ความมีวิจรรณญาในการตัดสินปัญหา
58. คำกล่าว "คู่อีกด้านหนึ่งของเหรียญ" นั้น มีความหมายตรงกับข้อความใด
1. ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีผิดและถูก
 2. ไม่ควรขัดแย้งความเห็นผู้อื่น
 3. รับฟังความคิดเห็นของฝ่ายตรงข้าม
 4. คนที่มีความเห็นไม่ตรงกันถือว่าเป็นคนละฝ่าย
 5. ความคิดเห็นของคนเรานั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสีย

59. สมศรีและสมบุรณ์เป็นนักเรียนอยู่ห้องเดียวกัน สมบุรณ์เป็นนักเรียนที่เรียนดีและมีความประพฤติดี ได้รับรางวัลนักเรียนดีเด่นของโรงเรียน สมศรีมักจะกล่าววาจาเสียดสีสมบุรณ์บ่อย ๆ แต่สมบุรณ์นิ่งเฉยไม่แสดงอาการโต้ตอบ พฤติกรรมดังกล่าวนี้แสดงว่าสมบุรณ์เป็นคนอย่างไร
1. มีวินัยในตนเอง
 2. มีความอดทน
 3. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง
 4. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง
 5. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อเพื่อน
60. ผู้ทำงานที่รู้จักพิจารณาเหตุการณ์และสถานการณ์ของตนว่า ควรกระทำอย่างไร เช่น มีทุนน้อยก็เริ่มจากงานน้อย เป็นต้น เป็นการทำงานของบุคคลประเภทใด
1. ผู้ที่มีความศรัทธาในงานและรักงานที่ทำ
 2. ผู้ที่เต็มใจทำงานและรักงานที่ทำ
 3. ผู้ที่ตั้งใจทำงานมีใจจดจ่อต่องานที่ทำ
 4. ผู้ที่แข่งใจทำงานมีใจพากเพียร สู้งาน
 5. ผู้ที่มีการไตร่ตรองงานที่ทำ หรือมีการวิจัยผลงาน

ประวัติผู้เขียน

นางสาว จันทน์ ทุมไผ่สิต เกิดที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จบการศึกษามัธยมศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2531 ปัจจุบันรับราชการ ในตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนเบญจมราชาลัย กรุงเทพมหานคร

